

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. de minister van Rechtsbescherming, de heer F.M. Weerwind
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. de staatssecretaris, de heer M. van Ooijen
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Cc: Woordvoerders Jeugd, Vaste Kamercommissie VWS

Uw kenmerk: 4304244 / 11 november 2022 en 3449849-1037565-J / 14 november 2022

Utrecht, 17 november 2022

Onderwerp: samen impact maken in de wijk

Geachte minister Weerwind, staatssecretaris van Ooijen,

Met deze brief reageren wij, samenwerkende partners in de stad Utrecht, op uw brieven van 11 en 14 november aangaande de Uitvoering van de motie Ceder en de Stand van zaken jeugdzorg.

In beide brieven schetst u het belang van een samenhangende, domeinoverstijgende en gezinsgerichte inzet op gebieden als schuldhulp, huisvesting, bestaanszekerheid, scheidingsproblematiek en volwassenenzorg. Zo'n samenhangende brede maatschappelijke agenda spreekt ons zeer aan, zeker als daarin ook een stevige plek is weggelegd voor de sociale basis: wijkinitiatieven, jongerenwerk, sport, cultuur, kinderopvang en onderwijs.

Een domeinoverstijgende gezinsgerichte inzet vraagt om partners die lokale netwerken vormen om deze opgave samen te realiseren. Wij ervaren dat die gezamenlijke benadering juist voor gezinnen met complexe vraagstukken en kinderen met ernstige problematiek effectief is. Dat is de reden dat wij ons grote zorgen maken over de voorgenomen verplichting tot meer landelijke en (boven)regionale inkoop, en de te snelle en te omvangrijke besparingen op het jeugdbudget.

Lokale netwerken dragen bij aan kwaliteit en afname zware hulp

Groot risico van verplichte regionale en landelijke inkoop is dat aanvullende jeugdhulp en expertise op het gebied van veiligheid meer op afstand komen te staan. En dat daarmee de noodzakelijke verbinding met de lokale context niet (meer) tot stand komt.

Samenwerking op wijkniveau stelt ons als Utrechtse partners in staat om tot passende en samenhangende benaderingen te komen, samen met gezinnen en de steunfiguren in hun directe omgeving. Door scherp samen te kijken naar de vraag van gezinnen lukt het om vragen te keren én bij te dragen vanuit ieders rol. 'Permeabel' werken, zonder strikte scheiding tussen basishulp, aanvullende jeugdhulp en hoog specialistische jeugdhulp is daarin een belangrijke succesfactor. Een dergelijke scheiding is op inhoud ook niet te maken. De schaal waarop specifieke expertise (die heel weinig wordt ingezet) te organiseren is lijkt ons het enige relevante criterium.

Onze ervaring in Utrecht laat zien dat jeugdhulp die niet lokaal georganiseerd kan worden zeer beperkt is. Sterker nog: als de juiste kennis in de wijk beschikbaar is daalt het beroep op de 'hoog specialistische' jeugdhulp. Zo is de toestroom naar de specialistische ggz van het UMCU gedaald door intensieve domeinoverstijgende samenwerking in de wijk en is de inzet van jeugdhulp met verblijf veel lager dan in andere steden¹.

Voorkomen dat kinderen instromen in de jeugdbescherming

Uw voorstel om kinderen met een maatregel voorrang te geven bij verdeling van jeugdhulp zien wij niet als een duurzame oplossing maar als een risico. Wij voorzien dat het zal leiden tot een toename van kindbeschermingsmaatregelen, met als doel sneller in aanmerking te komen voor jeugdhulp. De inzet op stevige lokale teams, die zelf ook basishulp bieden en het vaste gezicht zijn voor gezinnen, onderschrijven wij wel van harte. Onze ervaringen daarmee zijn positief, in de stad zagen we mede daardoor het aantal ondertoezichtstellingen met 30% afnemen².

In onze proeftuin kind- en gezinsbescherming zien we de instroom in de jeugdbescherming verder dalen. Doordat we nu ook de expertise op het gebied van veiligheid in de wijk beschikbaar hebben en er nauw wordt samengewerkt met onze lokale teams.

Besparingen

De Hervormingsagenda jeugd, die eind dit jaar wordt verwacht, richt zich (ook) op de financiële houdbaarheid van het stelsel. Dat zien wij als een terechte en noodzakelijk ambitie. Tegelijkertijd maken wij ons zorgen om het tempo en de omvang van de besparingen. In Utrecht hebben we een groot deel van de maatregelen uit de hervormingsagenda, zoals u die in uw brief van afgelopen mei aankondigde, al gerealiseerd. Met mooie resultaten en we verwachten zeker nog meer resultaat te boeken. Maar dat kost tijd en inspanning, niet alleen van ons. Het vraagt ook om een kanteling in de samenleving, om het loslaten van onrealistische verwachtingen en het maakbaarheidsdenken. Om een maatschappelijk debat over 'meer met minder', stoppen met het faciliteren van ongelijkheid, minder gerichtheid op het individu, meer op het collectief. Een dergelijke kanteling kost tijd. De snelle en grote besparingen die nu worden voorgesteld zullen leiden tot een verschraving van de jeugdhulp en daarmee juist die kinderen treffen die deze hulp het hardst nodig hebben.

Tot slot

Graag voegen wij nog toe dat een visie op de toekomst van onze jeugd, die aansluit op de belevingswereld van jongeren en de grote uitdagingen waar zij nu en de komende decennia voor staan, een stevige plek zou moeten krijgen in de Hervormingsagenda Jeugd. Daar denken wij graag over mee. Want samen impact maken doen we niet alleen in de wijk of de stad, ook landelijk staan we er samen voor. Onze ervaringen met wijkgericht samenwerken in domeinoverstijgende netwerken delen we dan ook graag met u en collega's in het land.

Wij nodigen u van harte uit voor een werkbezoek aan één van onze wijken.

Barend van Dijk – Directeur Sterkz.org, eerste lijn Utrecht Stad
Irene Domburg – Directeur Handjehelpen / Netwerk Informele Zorg Utrecht
Jetta Spaanenburg – Directeur-bestuurder SWV Utrecht PO
Joscha de Vries – Directeur-bestuurder Sport Utrecht
Krijnie Schotel en Paul Janssen – Bestuur Samen Veilig Midden-Nederland
Marenne van Kempen – Bestuurder Lokalis/Buurtteams jeugd en gezin Utrecht
Marian Dobbe – Directeur-bestuurder Koos / aanvullende zorg voor jeugd Utrecht stad

¹ bron: [De Staat van de Utrechtse jeugd](#)

² bron: rapport JB en JR van het CBS oktober 2021

Myrthe de Jong – Directeur-bestuurder Sterk VO

Nienke Kuyvenhoven – Directeur JOU Utrecht

René Verkuylen – Bestuurder Dock

Rik Horstman – Directeur Spoor030 / aanvullende zorg voor jeugd Utrecht stad

Dennis de Vries – Wethouder jeugd, gemeente Utrecht

Contact opnemen kan via bestuurssecretariaat@lokalis.nl

**HANDJE
HELPEN**
GEWOON DOEN

**SPORT
UTRECHT**

**SAMEN
DEILIG**
Midden-Nederland

KOS.
UTRECHT
SPECIALISTISCHE
JEUGDHULP

STERK VO
SWV Utrecht en Stichtse Vecht

Jou
Jongerenwerk Utrecht

DOCK

sterkz.org
EERSTE LIJN UTRECHT STAD

